

SUKSESSKRITERIER FOR GODT POLITIARBEID

AV DR. POLIT., FØRSTEAMANUENSIS HELENE OPPEN GUNDHUS*

This article explores the notion of 'good policing' by thinking normatively about security and policing in late-modernity. It is argued that 'good policing' is conceptualized by a public police that emphasizes problem-solving, co-operative and future-oriented approaches to policing rather than punitive, past-oriented and reactive policing strategies. 'Good policing' should also be discussed with reference to the changing face of governance in late-modernity. Late-modernity gives rise to both a fragmentation of policing, which threatens to unleash unjust and ineffective policing, and a proliferation of policing, which threatens to promote a maximum security society. To avoid a maximum security society, where the police intervene in potential future crimes in ways that reduce citizens' freedoms and rights, the article argues that good public policing should reflect on the potential negative and damaging consequences of pro-active policing. If these maximum security tendencies are not addressed, two problems occur. First, an unlimited promotion of security gives rise to a dangerous situation of 'too much policing'. Second, increased efficiencies associated with an instrumental risk-based policing encourage an overly-invasive style of policing which threatens to undermine public freedoms. The article concludes with an argument that optimal policing must embrace diversity in policing. A mentality tightly knitted to a strong focus on 'bandit-catching' is a bad combination seen through an ethical lens. If a model of optimal policing is to be developed, a balance must be struck between the promotion of security and the promotion of other social objectives. However, the trends towards diversity and proliferation demand good governance of policing.**

Politiarbeid kan best beskrives som aktiviteter eller prosesser som inneholder bestemte sosiale oppgaver. Rent deskriptivt kan politiarbeid defineres som aktiviteter knyttet til organisering av orden, forebygging, konflikthåndtering, rettshåndhevelse og etterforskning av kriminalitet (Jones og Newburn 1998: 18). Likevel trenger

---

* Artikkelen er basert på prøveforelesning, oppgitt emne, i anledning doktorgradsdisputas 7. og 8. desember 2006. Den opprinnelige tittelen på prøveforelesningen var: "Drøft dine suksesskriterier for godt politiarbeid". Takk til Katja Franko Aas og Heidi Mork Lomell for konstruktive tilbakemeldinger på manuset.

** Title in English: *Hallmarks of Good Policing*. Original in Norwegian.

ikke politiarbeidet være knyttet til politiet som offentlig institusjon i samfunnet. 'Politiet som organisasjon' trenger heller ikke finnes i ethvert samfunn. Både organisasjonen og ansatte kan variere under skiftende former. Men det at noe eller noen tilrettelegger for politiarbeid ser ut til å være nødvendig i ethvert samfunn (Reiner 2000). Politiarbeidet kan uansett utføres av en rekke ulike prosesser og institusjonelle arrangementer.

Jeg innleder med å lage skillet mellom politiet og politiarbeid, for å minne om at det å ha en statlig finansiert politi- og lensmannsetat som i Norden, bare er et eksempel på politiarbeidets organisering. I et lengre historisk perspektiv er også et statsorganisert politi det store unntaket (Zedner 2006). Flere politiforskere har fundert over hva det innebærer at vi i dag kan se tendenser til at ikke-statlige aktører blir stadig viktigere i politiarbeidet igjen. Det at dagens måte å organisere politiet på er i endring, reiser betydelige etiske og normative spørsmål som for eksempel – er politiet et offentlig gode, og eventuelt hvordan kan godet beskyttes? Hvem skal ha ansvar for politiarbeidet? Skal private ordninger supplere eller erstatte det som i dag er offentlige politioppgaver? Hvilke etiske spørsmål kan reises ut fra det at andre enn offentlig politi utfører politioppgaver? Selv om jeg kommer til å fokusere på suksesskriterier for godt offentlig politiarbeid, er endringer i organisering av politiet et viktig bakteppe når jeg i artikkelen skal drøfte mine suksesskriterier for godt politiarbeid.

Godt politiarbeid?

Godt offentlig politiarbeid kan beskrives som konflikthåndterende, problemløsende, framoverskuende, rettferdig og reflektert. Denne oppstillingen understreker også at offentlig politi møter mange krav. Politiet skal både tilrettelegge for aktivt medborgerskap og ivareta rettighetene og rettssikkerheten til sårbare grupper og ofre. Samtidig skal politiet være bidragsytere når det gjelder trygghet i nærmiljøet. For å unngå omkostninger ved både for lite og for mye offentlig politi, krever dette et optimalt offentlig politi som er gode til å samarbeide, og tar i bruk strategier som styrker det sivile samfunnet.

Mine tanker om godt politiarbeid er inspirert av Johnston og Shearings (2003 : 16, 19) analyse av senmoderne kriminalitetskontroll. De peker ut to dominerende paradigmer som de argumenterer for at preger politiarbeidet i dag. For det første en reaktiv kjede som er basert på straff-reaksjon-gjengjeldelse. Kjeden er reaktiv fordi den skal oppklare lovbrudd eller undersøke hendelser som kanskje er lovbrudd. Dette vil jeg karakterisere som den straffeorienterte modellen. For det andre peker de ut en dominerende proaktiv kjede som er basert på risiko-foregripelse-forebygging. Denne kjeden er proaktiv fordi den bygger på å forebygge kriminalitet, og kan betegnes som den risikoorienterte modellen.

Den straffeorienterte og risikoorienterte modellen utfordres både internasjonalt og i Norge av to andre modeller. For det første velferdsmodellen. Denne modellen bygger på tanken om at lovbrudd og kriminalitet er samfunnsproblemer. Ved å sette i gang behandlende og sosiale tiltak kan årsaker til kriminalitet reduseres. For det andre den gjenopprettende modellen, som er en tenkemåte som tar utgangspunkt i at lovbrudd kan forstås som en konflikt. Tenkemåten har opphav i ulike praksiser, alt fra megling mellom gjerningsperson og offer til nettverksmeglinger. Den gjenopprettende modellen gjør lovbryteren først og fremst ansvarlig overfor offeret, deretter ansvarlig overfor nærmiljøet eller samfunnsfellesskapet. Det er ikke staten som er den fornærmede part, som i den tradisjonelle straffeorienterte og gjengjeldende modellen.

Både styringsgrunnlag og samarbeidspartneres mål og mening varierer innenfor disse fire ulike modellene. Den risikobaserte modellen tar i bruk instrumentelle teknikker, og fokuserer på reduksjon av kriminalitet, farer og risiko gjennom systemeffektive samarbeidsmodeller. Velferdsmodellen er opptatt av å normalisere og behandle avvik på en inkluderende og omsorgsorientert måte. Straffemodellen tar utgangspunkt i at stat og profesjonelle tar i bruk inkapasitering og eksklusjon som metode. Den gjenopprettende modellen er mer fokusert på kommunikasjon, konfliktløsning og det å reparere konflikter ved å ansvarliggjøre og involvere en rekke ulike aktører. Siden målet med tenkemåten er å styrke det sivile samfunnet, løftes lekfolks erfaringer og kunnskap fram som sentrale, i motsetning til risikomodellens mer ensidige vekt på ekspertkunnskap (Lupton 1999).

Både den gjenopprettende modellen og risikomodellen er framtidsoverrettede, men de tar i bruk ulike virkemidler og utvikler forskjellige tiltak. De har også ulike formål når det gjelder samarbeid med ulike aktører. Den risikobaserte modellen er opptatt av samarbeid for å effektivisere politiarbeidet. Den gjenopprettende modellen er opptatt av samarbeid for å skape normativt bedre politiarbeid, ved at aktører som er best egnet tar ansvar for oppgaven. Hvilke aktører som trekkes inn i slike sammenhenger og på hvilke måter, henger sammen med tilgjengeligheten til velferdsstatens profesjoner. For å konkretisere - når velferdsstaten bygges ned, og det kun står politi og privat sikkerhetsindustri igjen - er det risikomodellen som råder. Hvordan disse fire modellene trekker vekslers på hverandre, både nasjonalt og lokalt, og vektingen mellom dem, er spørsmål som må undersøkes empirisk.

Et viktig utgangspunkt for offentlig politiarbeid, som skiller det fra privat polisært arbeid, er at det vurderes ut fra verdibaserte kriterier. Godt offentlig politiarbeid bør utøve en sosial kontroll som genererer en symbolsk arena hvor verdivalg klargjøres. Offentlig politiarbeid kan ikke utelukkende basere seg på at det har instrumentell suksess (Cohen 1994). Det er derfor ikke godt nok offentlig

politi, selv om det reduserer kriminalitet. Måten kriminalitet reduseres på spiller også en rolle. For eksempel må forebygging i politiet fungere like godt på både et normativt og symbolsk nivå som på et teknisk og kosteffektivt nivå.

Godt politiarbeid må også diskuteres ut fra utviklingstrekk i samfunnet. Jeg vil trekke fram to parallelle utviklinger for å konkretisere dette. For det første preges senmoderne politiarbeid av sosial ulikhet i distribuering av politioppgaver, som følge av en økende fragmentering av politiarbeidet i samfunnet. Uten å ta dette i betraktning kan det for det første føre til et lappeteppe av politiarbeid, som kombinerer manglende koordinering og ineffektivitet med urettferdighet (Johnston 2000). For det andre kan det gi opphav til økt mistillit til offentlig politiet. Manglende tillit til politiet kan sette i gang en privat kontrollspiral, hvor det er de "rike" som får mulighet til å kjøpe seg sikkerhet fra privat sikkerhetsindustri. Det kan også gi grobunn for borgervern av den mer voldelige varianten.

Det andre utviklingstrekket har bakgrunn i et økende fokus på sikkerhet i samfunnet, som kan true oss med et maksimalt sikkerhetssamfunn (Marx 1988). I en slik kontekst står politiet i fare for å kombinere kvantitative overdrivelser når det gjelder offentlighetens krav om mer og mer sikkerhet, med en kvalitativ dreining når det gjelder bruk av invaderende teknologi for å redusere framtidig kriminalitet. Kombinasjonen av en økende sosial ulikhet i levering av politioppgaver og en økende mulighet for å skape et sikkerhetssamfunn, krever både god styring av politiarbeidet i samfunnet og en økende bevissthet om offentlig politis rolle i et demokratisk samfunn.

Politidirektoratet i Norges visjon om et kunnskapsstyrt politiarbeid, tar utgangspunkt i en strategi som vektlegger samarbeid og dialog mellom offentlig politi, borgere og andre virksomheter¹. Dette ligger tett opp til mine suksesskriterier for godt politiarbeid. Kunnskapsstyrt politiarbeid ligger også nært opp til det Erik Oddvar Eriksen (2001: 96-105) kaller for samarbeidsstrategien når det gjelder å gjenvinne tillit til velferdsprofesjonenes dalende prestisje i det senmoderne samfunn. Strategien er opptatt av å stille spørsmålsteget ved tradisjonelle forståelser av velferdsprofesjonenes rolle i samfunnet. I tillegg vektlegger den større besinnelse på egen kompetanse, større sensitivitet i forhold til andres kompetanse, og større refleksivitet med hensyn til den vitenskapelige kunnskapens status i dag. Gjennom nye samarbeidsformer forsøker strategien å få til kommunikasjon på tvers av fag- og profesjongrenser. Dette krever samarbeidsevner, fleksibilitet og en viss form for pragmatisme for å fungere. Målet er medrefleksjon og hensynstaken til andres kunnskaper og meninger, og da nytter det ikke med verken ideologi- eller programtroskap. Målet er også å skape nye organisasjonsmodeller som bygger ned stathierarkier og kobler makt og kunnskap på nye og mer demokratiske måter. Jeg ser her tydelige paralleller til idealet om et kunnskapsstyrt politiarbeid.

Kunnskapsstyrt politiarbeid handler om å bryte ned ordrekulturen i politiorganisasjonen, bygge mer på den enkeltes kompetanse og få til samarbeid med andre fagprofesjoner og ansvarliggjøre problemeiere - ikke bare problembærere.

Samtidig ser vi som nevnt utviklingstrekk som peker mot et økende fokus på risiko og trygghet i samfunnet (Aas 2006). Dette bidrar til at samarbeid med andre aktører kan få en spesiell form. Blant annet kan det slå ut i at offentlig politi i økende grad vil være proaktivt i forkant av kriminalitetsutviklingen, ved å styrke både overvåkingskapasitet og en instrumentell sosial kontroll. For å unngå et overvåkingssamfunn, hvor politiet intervenserer i fremtidig kriminalitet på måter hvor borgernes rettigheter innskrenkes uforholdsmessig, vil jeg argumentere for at godt offentlig politiarbeid må reflektere over potensielle skadelige konsekvenser av et proaktivt politiarbeid. Politiets forebyggende arbeid må organiseres og iverksettes etter slike overveielser. Dette innebærer for eksempel at politiet må bli bedre til å samordne sin virksomhet i forhold til eksterne aktører, samt å samarbeide og kommunisere med borgerne i samfunnet. Det bør alltid spørres om andre aktører vil være bedre til å løse oppgaven enn offentlig politi. Offentlige politiresurser trenger ikke bindes opp av saker som bedre kunne vært løst av det sivile samfunnet. Godt politiarbeid må også måles etter hvilke prosesser som settes i gang på slike felt. Hvis ikke dette flagges høyt kan konsekvensen bli et både kvantitativt overdrivende og kvalitativt invaderende offentlig politi.

Godt politiarbeid må balansere. Fokus bør være framtidrettet på måter som ivaretar offerets behov for gjenoppretting og rettferdighet og potensielle lovbruyteres rettigheter. Godt politiarbeid bør være forebyggende på en slik måte at det ikke sosialt ekskluderer og forsterker ulikheter i samfunnet. For å oppsummere – med godt politiarbeid mener jeg det å bevege offentlig politiarbeid fra å arbeide etter en straffende og tilbakeskuende modell til å bli mer framoverskuende og problemløsende. Dette må håndteres uten at viktige rettssikkerhetsaspekter ved politiarbeidet forsvinner og borgernes rettigheter reduseres.

Yrkesforståelse og godt politiarbeid

Når det gjelder nye oppfatninger av profesjonalitet i politiet viser mitt doktorgradsprosjekt at det skjer en overgang fra en erfaringsbasert profesjonalitet, basert på magesfølelse, intuisjon, gatekunnskap og forestillinger om at kriminalitetskontroll er ordentlig politiarbeid, til en standardisering av profesjonalitet (Gundhus 2006). Standardiseringen av yrkespraksiser lener seg, i kontrast til den erfaringsbaserte, på prosedyrer og vitenskapelige kriterier. Den karakteriseres også av en tilpasning av kompetanse og standarder med vekt på å innføre retningslinjer, gjennomsiktighet og aksept av prinsipper i politiarbeidet. Spesielt legges det vekt på prinsipper om rettferdig rettergang.

Fordelen med en standardisering av politiarbeidet er at det åpner opp for de tidlige beskrevne samarbeidsstrategiene som vektlegger gjensidig læring. I et normativt perspektiv er ulemper ved standardisering at det kan være lettere å legge med mer vekt på instrumentelle aspekter ved politiarbeidet, noe jeg vil argumentere for i det følgende. Koblinger mellom standardiseringer og 'new public management' har etter hvert blitt velkjente eksempler på hvordan etiske og viktige, men mer usynlige, symbolske og ikke-målbare sider ved kontroll- og omsorgsyrker overses og i verste fall forsvinner (Crawford 2000). Managementalitet koblet med høy flagging av kriminalitetsbekjempelse, er i utgangspunktet en etisk sett dårlig kombinasjon (Crawford 1994, 1998: 268-270).

I forhold til Johnston og Shearings (2003) skjema, som jeg innledet med, innebærer disse ulempene ved standardisering, at politiarbeidet har et potensiale til å trekke mer vekslers på metoder og rasjonaliteter hentet fra den risikostyrende rubrikken. Paradoksalt nok kan det bli mer vekt på proaktiv overvåking og styring, enn proaktiv kommunikasjon og dialogbaserte løsninger. Bakgrunnen for det er at den standardiserte styringsformen kan overfokusere på resultatindikatorer og måleparametre som lett lar seg måle og fungerer som gode argumenter i en kosteffektiv sammenheng. På den måten kan produktene som de nye strategiene lager bli viktigere enn prosessene de skal sette i gang.

For å oppsummere har en standardisering av politiets yrkesforståelse to ulemper heftet ved seg i forhold til mine suksesskriterier for godt politiarbeid. På den ene siden har den i seg et potensiale til å etablere instrumentell effektivisering og managementalitet i politiet. Dette kan gå på tvers av plikter og rettferdighet i et heterogent lokalsamfunn. På den andre siden kan standardisering og styring av profesjonsutøvelsen slå over i en positivistisk vitenskapeliggjøring av polityrket. Vitenskapeliggjøring har en rekke ulemper heftet ved seg. For det første overses unike og ikke kvantifiserbare aspekter ved profesjonsutøvelsen. Dette har blitt tematisert når offentlige omsorgsyrker rutineres og dommeres skjønnsutøvelse begrenses av straffeutmålingssystemer (Aas 2005). For det andre har vitenskapeliggjøring av yrket i seg et potensial til å gjøre fagprofesjonen til et politisk redskap for staten. Argumentet for det er at kunnskapstyrt praksis kan stå i fare for å overse erfaringsbasert kunnskap i sin iver etter instrumentell effektivisering. Profesjonens verdibaserte og spesifikke faglige vurderinger kan dermed stå i fare for ikke å tas med i betraktning når politikere ønsker å sette i gang kortsiktige tiltak som effektivt skal redusere kriminalitet. Konsekvensen kan bli at viktige kulturelle, symbolske og sosiale sider ved politifaget, som ikke så lett lar seg måle, får lavere prioritering når ressurser skal fordeles.

For det tredje bygger strategien på et feilaktig positivistisk vitenskapsideal, hvor objektiv kunnskap ses på som grunnlaget for rasjonelle beslutninger. Man tror at problemer med skjønnsutøvelse kan løses ved bruk av raffinerte vitenskapelige metoder.

Men dette fanger kun opp de kognitiv-instrumentelle sidene ved kompetansegrunnlaget, ikke deres normative og verdimesig grunnlag (Eriksen 2001: 98).

En standardisert og erfaringsbasert yrkesforståelse peker dermed på to ulike ulemper når det gjelder å oppfylle mine suksesskriterier for godt offentlig politiarbeid. For det første, når politiet jobber proaktivt etter en *'erfaringsbasert'* profesjonalitetsoppfatning, tenderer det mot å være ekskluderende. Dette har opphav i at politiblikket, slik det opparbeides fra gata, ser etter det som forstyrrer, de som ikke passer inn og vekker mistanke. Politiblikket, slik Liv Finstad (2000) beskriver det, er også årvåkent overfor politiets kjenninger. Å bygge føre-var strategier på et erfaringsbasert politiblikk, kan dermed forsterke dårlig praksis når mistankekravet til bruk av tvangsmidler senkes.

For det andre kan en *'standardisert'* oppfatning av profesjonalitet øke politiets kontrollblikk. Uten å skjele til normative diskusjoner om hva som er godt politiarbeid i samfunnet, vil en vitenskapeliggjøring av politiarbeidet utelukkende handle om å øke politiets treffsikkerhet ved bruk av instrumentelle og kanskje også repressive virkemidler. Samtidig kan de vitenskapelige produktene som lages, skape en *'aura'* av objektivitet, til tross for at analysene er fundert på usikker og omstridt kunnskap. Dette kan bidra til at politiets profesjonalisering bare øker sin distanse og autonomi i forhold til borgere og lokalsamfunnet.

Vellykkede bevis

Hvordan reflekterer nye forståelser av polityrket over yrkesutøvelsen i politiet, og hvordan henger slik yrkesutøvelse sammen med mine suksesskriterier for godt politiarbeid? Et eksempel er hvordan nye kunnskapspraksiser i politiets etterretningsarbeid, skal gjøre politiet mer effektivt når det gjelder å avverge alvorlig kriminalitet, gjennom aktiv bruk av etterretninger, framtidsorienterte og strategiske analyser. Dette ligger tett opp til mine suksesskriterier for godt politiarbeid. Kunnskap fra ulike datakilder skal behandles ut fra forskningsbaserte kriterier, de skal analyseres og formidles. Målet er at dette både skal avverge alvorlige lovbrudd, og resultere i vellykket bevisføring i retten.

Det å skaffe vellykkede bevis når det gjelder alvorlig kriminalitet, er et overordnet mål for kriminaletterretning. Det er også et mål å favne bredere enn tradisjonelle kriminalitetstyper, og *'ta fanger'* høyere oppe i makthierarkiene til de kriminelle organisasjonene. Målet er dermed å sikre god bevisførsel på saker som ikke begås av de tradisjonelle registrerte lovbrøtterne – ung mann fra lavere sosial klasse som tilhører *'gatefolket'*. Politiblikket retter seg dermed oppover i den ellers skjeve pyramiden når det gjelder utvelgelse og videre filtrering av lovbrudd i straffeapparatet. Ufordringen ligger i å innhente informasjon fra et

bredere grunnlag enn egne politidatabaser, slik at det ikke bare er "kjenningene" som blir målskiven.

Samtidig er suksesskriterier for godt *operativt* analysearbeid både tradisjonelt og politistyrt. Hovedproblemet til politiet anses å være for dårlig oppklaring av lovbrudd. Det er liten vekt på samarbeid og dialog med eksterne aktører, politiet opererer i større grad som profesjonelle i et utvendig forhold til samfunnet (Gundhus 2006). Å vektlegge disse suksesskriteriene er i tråd med Riksadvokaten i Norges krav. Tilgang til nye etterforskningsmetoder skal i følge Riksadvokaten resultere i økt oppklaringsprosent på alvorlig kriminalitet. Høye oppklaringsprosjenter er både et viktig suksesskriterium og et sentralt krav påtalemyndighetene knytter til utvidelsen av nye etterforskningsmetoder.

Fokuset på det operative politiarbeidet går likevel utover det å langsiktig prioritere politiresurser etter strategiske analyser av kriminalitetsbildet. På den måten rendyrkes reaktive måter å utøve politiarbeid på. Det er klare saker som tildeles ressurser. Dette bekrefter at politiets yrkeskultur mangler tradisjon for mer overordnet politistrategi ut fra analyser av kriminalitetsbildet og kunnskapsformidling. Politiet står seg best i operativt arbeid og når det brenner. Spesialseksjonen jeg har underøkt er for eksempel mer opptatt av å rendyrke rollen hvor politiet opererer som portåpnere for strafferettssystemet (Gundhus 2006). Dette går på bekostning av å forebygge potensiell alvorlig kriminalitet i forkant.

Det å ha oppklaringsprosent som et enerådende og overordnet mål for godt politiarbeid, er grunnleggende problematisk. Studier av etterforskningsvirksomhet viser for eksempel at de fleste straffesakene ikke løses som et resultat av etterforskning (Reiner 2000: 119). Det er få saker som passer inn i den klassiske etterforskningsmodellen, hvor man starter med kriminalitet og systematisk etterforsker folk med motiver. De fleste saker oppklares på grunn av god kontakt med vitner og tillit fra folk i miljøer rundt lovbruddet. Står politiet i en krigsrelasjon til de mistenkelige miljøene, står de samtidig også lenger unna en oppklaring.

Innenfor politiforskning har mål og middel-diskusjonen vært sentral når det gjelder normative diskusjoner om god etterforskning. Den klassiske artikkelen om dette er Carl B. Klockars (1980) om Dirty Harry problemet. Der tar han opp det moralske temaet; i hvilken utstrekning kan moralske gode forsetter legitimere etiske, politiske og legalt tvilsomme midler? Siden politiet skal skape rettferdighet, er det tillatt å bruke skitne triks for å nå målene? Et sted hvor slike "dirty harry" stiler har fått friere spillerom i mitt empiriske materialet, er i politiets kriminaletterretningsarbeid (Gundhus 2006). Dette kan tematiseres som en spenning mellom bruk av informanter og bruk av avhør som politimetode. Avhør skjer innenfor en straffeprosessuell ramme. Bruk av politiinformanter og spaning dyrker de mer spenningsfokuserte sidene av politiyrket – etterforskning er avhengig av kunn-

skap om underverdenen. Krigsmetaforen kan bidra til å skape en yrkeskultur hvor prosessuelle bindinger av politiets maktutøvelse fortøner seg som utvendige hindringer for profesjonell måloppnåelse (Halvorsen 1998).

Et drøftings spørsmål blir da - hvordan kan man lage gode kriterier for å unngå Dirty Harry problemet? En vei å gå er å jobbe videre med rammer for god kvalitet på etterforskning. Hvordan er det mulig å legge inn suksesskriterier i etterforskningsprosessen som høyner både kvalitet på det som blir sagt og rettssikkerheten til avhørte? Forskning på avhørsmetoder har mange gode eksempler på måter å tenke rundt dette på. Gjennom sitt doktorgradsarbeid studerer Myklebust særskilt skikkede avhøreres gjennomføring av reelle avhør (Myklebust og Bjørklund 2006). Som et ledd i dette arbeidet bygger Myklebust opp en kunnskapsbank av reelle avhør som bør inngå i opplæring av avhørere. En slik kunnskapsbank kan gjøres veiledende når det gjelder opplæring i hvordan avhør kan gjennomføres på rettsikkerhetsmessige gode måter, samtidig som avhøret gir mer troverdige svar. Standardisering av kommunikasjonsprosesser ved avhørssituasjonen, som for eksempel bruk av opptaksutstyr, er også tiltak som forskning viser at øker rettssikkerheten i etterforskningen.

Redusere kriminalitet og straff

I kontrast til etterretningsarbeidets fokus på reaktivt politiarbeid, skal kommunikasjons- og kunnskapspotensialet til ny teknologi gjøre politiarbeidet på en politistasjon jeg har undersøkt smartere, mindre repressivt, mer ansvarliggjørende og samarbeidende med andre virksomheter (Gundhus 2006). Dette ligger tett opp til mine suksesskriterier for godt politiarbeid. Det å redusere antall straffesaker anses for å være et suksesskriterium i politiorganisasjonen, hvor de har jobbet etter den problemorienterte politiarbeidsmodellen (POP) siden 2000. Gjennom proaktivt arbeid, dialog, samarbeid og konflikthåndtering er målet å redusere behov for bruk av tvangsmidler. Utvelgelsen av saker som skal prioriteres, skal også gjøres ut fra analyser av kriminalitetsbildet.

Samtidig flagges det høyt at hovedmålet er å redusere kriminalitet. Siden politiarbeid tradisjonelt har blitt målt ut fra påtalemyndighetenes suksesskriterier som oppklaringsprosent og saksbehandlingstid, må suksess måles på andre måter når målet er å redusere kriminalitet. En måte å tallfeste kriminalitetsreduksjon på er å få politifolk til å rapportere inn det de gjør av forebyggende arbeid. Uansett, det å dreie suksesskriteriet rundt et kvantifiserbart mål, gjør at suksesskriteriet har i seg spenninger mot rent instrumentelle måter å måle politiarbeidet på.

På politistasjonen trekkes også tankeganger som er knyttet til situasjonsorientert forebygging fram når det gjelder å redusere lovbrudd hvor det gjerne er ukjente gjerningspersoner og mange ofre som ved lommetyverier. Selv om det

ikke kan settes likhetstegn mellom situasjonsorientert forebygging og POP, blir likevel situasjonsorientert forebygging en viktig inspirator på stasjonen. Dette er ikke tilfeldig. Flere som skriver om temaet konkluderer ofte med tette bånd mellom POP og situasjonsorientert forebygging. Da forholder POP-prosjektene seg gjerne til lovbruddstyper som utspiller seg i det offentlige rom.²

Situasjonsorientert forebygging bygger på rutineaktivitetsteorien, som er en makroforståelse om at kriminalitet er rasjonelt valgt (Clarke 2000, Felson og Clarke 1998). Gjør man noe med situasjonen som skaper muligheter for lovbrudd, går tankegangen ut på at lovbruddene reduseres. Fordelen med metoden ut fra mine suksesskriterier, er at målet er å gjøre noe som har framtidig varig virkning. Samtidig er kriminalitetstyper som det settes inn tiltak på ofte gjentakende, registrert kriminalitet uten kjent gjerningsperson. Dette bidrar til at strategien likevel blir reaktiv, siden den tar utgangspunkt i registrert kriminalitet.

Et viktig etisk problem med situasjonsorientert forebygging, er at metoden setter parentes rundt årsaker til hvorfor situasjoner oppstår. På den måten naturaliseres både situasjonene og personene som står bak dem (Hope og Sparks 2000). I forhold til mine suksesskriterier for godt politiarbeid, blir situasjonsorientert forebygging problematisk, siden den eliminerer all tenking rundt sosiologisk kontekst for lovbruddet. Ut fra min forståelse er POP en metode som nettopp forsøker å bygge inn en perspektivutvidende tenkning rundt årsaker til kriminalitet i tiltakene. Derfor kan POP og situasjonsorientert forebygging ses på som motsatte forebyggingsstrategier. Filosofien POP står i min tolkning nærmere nærpolititankegangen enn situasjonsorientert forebygging. Grunnleggeren Herman Goldstein (1990) vektlegger i sterk grad erkjennelsen av at det politiet stort sett holder på med ikke er kriminalitetsrelatert. Goldstein vektlegger samarbeid, ansvarliggjøring av andre enn problembæreren og hensynstaken som overordnede suksesskriterier for godt politiarbeid. Dette ligger nært opp til mine suksesskriterier.

POP forveksles også av mange med nulltoleransestrategier på Stasjonen. En grunn til at forvekslingen skjer er empirisk fundert, siden nulltoleransestrategier ofte kan være en foretrukket taktikk ut fra analyser av kriminalitetsbildet. POP-tiltak kan også ofte rette seg mot atferd som oppfattes som forstyrrende eller problematisk av borgere, og politiet kontaktes for å ordne opp i dette. Det at POP blandes med nulltoleransestrategier er interessant i forhold til at POP og nulltoleransestrategier i litteraturen ofte fremstilles som motsetninger (Johnston 2000, Johnston og Shearing 2003, Innes 1999). Der nulltoleransestrategier aggressivt skal slå ned på alt, det minste tilløpet til det som knapt kan kalles ordensforstyrrelser³, fremstilles POP som både en klok, smart og analytisk tilnærming til å forebygge kriminalitet. Til tross for at POP kan kategoriseres som en maksimal *proaktiv* strategi, og nulltoleranse kan kategoriseres som en maksimal *reaktiv*

kontrollform (Johnston 2000: 45-48), har flere politiforskere trukket fram hvordan disse strategiene i praksis kobles sammen. Lokale yrkeskulturer virke inn på måten tiltak lages på (Gundhus 2006). For eksempel er utformingen av tiltaksplanene på Stasjonen en illustrasjon på at også eventyr, machismo, politiets autoritet og moralitet trekkes veksler på når tiltak lages og praktiseres, for å blant annet holde motivasjonen for tiltakene oppe.

Et problem ved forebyggingsstrategier, er at de har vanskelig for å sette grenser mot populisme og tiltak som ender med å renske gatene. Veien fra POP til nulltoleransestrategier blir kort, hvis analyser som ligger til grunn for POP-tiltak ikke integrerer kriminologiske forståelser av opphav til kriminalitet. For å trekke inn mitt suksesskriterium om at godt politiarbeid må reflektere over potensielle skadelige konsekvenser av et proaktivt politiarbeid, vil det være å spørre; hvordan kan man unngå at proaktive tiltak retter seg mot synlige signaler om 'moralisk forfall' og skaper mer sosial ekskludering? En måte å integrere en slik tenkning på er å spørre - hvordan betraktes 'den kriminelle' i tiltakene som utformes? Metaforen i 'broken windows' strategien er at de kriminelle er fremmede som trenger seg inn på bydel og bidrar til ytterligere moralsk forfall i lokalsamfunnet. Metaforen nærpoltimodellen bygger på, er at 'de kriminelle' er en del av lokalsamfunnet (Herbert 2001). Tenkemåten bryter ned skarpe skiller mellom lovlydige og ikke-lovlydige - det er et felles ansvar, inkludert politiets, å gjøre noe konstruktivt og inkluderende med dem som konstrueres som avvikerne blant oss.

I forhold til en diskusjon av mine suksesskriterier for godt politiarbeid, blir det å bygge politiarbeidet rundt en visjon om at det skal redusere kriminalitet like produktstyrt som det å skulle få til vellykket bevisføring. Det å redusere nivået på kriminalitet er ikke kun en forebyggende virksomhet, men også svært kriminalitetsorientert. En slik type forebygging rendyrker de kriminalitetsfokuserede aspektene ved politiarbeidet. Dette kan forsterke myter om politiet. Når det kommer til studier av hva politiet faktisk gjør, viser kriminalitetsbekjempelse seg å være en mer marginal del av yrkeshverdagen enn man tror (Johnston 2000: 37).

På den ene siden kan dermed det å plassere kriminalitetsreduksjon som det viktigste suksesskriterium for godt politiarbeid, slå ut i et for instrumentelt politiarbeid hvor bare det som kan måles i politiets produkter duger. På den andre siden kan ensidig vekt på politiets relasjon til lokalsamfunnet og samarbeid med lokalbefolkningen bli for populistisk, når det ikke bygges inn rettferdighet og trygghet for alle folk i den relasjonen.

I løpet av de ti siste årene har det i internasjonal litteratur skjedd et skifte i tenkning rundt forebyggingsstrategier. Det har gått fra å handle om kriminalitetsreduksjon til 'trygghet i lokalsamfunnet' (Gilling 2005). Dette har influert på en bredere forståelse av årsaker til kriminalitet enn situasjonsorientert forebygging.

Det er mindre fokus på tekniske forebyggingstiltak - 'locks and bolts' - og mindre ensidig vekt på at kriminalitet er rasjonelt valg. En grunn til et slikt skifte kan hentes i det faktum at når ulike samarbeidspartnere deltar i samarbeidsprosjektene, bringer de med seg ulike forståelser av kriminalitetsproblemet. Dette bidrar også til å dreie debatten utover mer smale forståelser som situasjonsorientert forebygging, som kun skal redusere kriminalitet ved å påvirke personers mulighet til å begå lovbrudd.

I forhold til Johnston og Shearing (2003) skjema kan likevel fenomenet 'samarbeidsprosjekter' drøftes både som en effektiviserende og normativ reformering av politiarbeidet. Argumenter som støtter samarbeidsprosjekter kan på den ene siden fokusere på at det er en mer effektiv måte å styre kriminalitetsproblemet på. Samarbeid kan tilrettelegge for en mer systemeffektiv koordinering av kriminalitetskontroll. På den andre siden kan argumenter om samarbeid og dialog begrunnes normativt ut fra at det er viktig å lære av andre. En mer gjensidig forståelse av andres arbeid vil påvirke yrkeskulturene på tvers til å gjøre normativt bedre politiarbeid (Crawford 1994: 332 – 337).

Mål-middel evalueringer – substansielt politiarbeid?

Kunnskapsbasert politiarbeid krever ut fra mitt syn kriminologiske perspektiver på sammenhengen mellom kriminalitet og samfunn, og refleksjoner over politiets rolle i den samfunnsmessige arbeidsdelingen. Som Liv Finstad (2000: 22) skriver:

“Kunnskapsbasert politiarbeid innebærer at politiet skal gå vitenskapelig til verks ved å systematisere sine egne erfaringer og ved å forholde seg aktivt til, og anvende, andre typer kunnskap enn sin egen.”

Kunnskapsbasert politiarbeid krever også en mer forskningsbasert enn mytebasert forståelse av hva politiet faktisk gjør. I forhold til det å redusere skadelige sider ved politiarbeidet, kan det å redusere planløs stopp og sjekk virksomhet være et virkemiddel. Dette bygger på en tanke om at gjennom å eksplisere politiarbeidets tause kunnskap, er det også mulig å redusere dårlig praksis. Bak dette synet ligger det også en erkjennelse om at politiarbeidets innhold ikke kun kan bygges opp ut fra politiblikket, slik det formes ut fra gatekunnskap.

En diskusjon av suksesskriterier for godt politiarbeid, kan knyttes til en diskusjon av hvordan suksess i politiarbeid kan måles. Tradisjonelt har politiets produkter vært målt mer enn politiarbeidets prosesser. Det å undersøke brukertilfredshet kan være et inntak til å systematisere politiarbeidets kvalitet, fordi det kan gi indikatorer på politiets relasjon til alle borgere og lokalsamfunnet. Det interessante i en slik sammenheng blir da hvordan politiets ”brukere” defineres – inkluderer det også problembærere og kjenningene?

Det finnes ulike måter å begrepsfeste og praktisere evaluering på, som låner tenkemåter fra ulike samfunnsvitenskapelige tradisjoner. Svein Hammer (2004: 14) deler denne tradisjonen inn i tre ulike evalueringsformer. For det første en mål/middel evaluering, for det andre en fortolkende evaluering og for det tredje en kritisk evaluering. Det som kjennetegner de to siste evalueringsformene er at de ivaretar vitenskapelige krav om innsyn i kunnskapsprosessen. De tar også i bruk anerkjente måter for å kunne kritisere både metoder og materialet, antakelser og resonnement, noe som mangler når det gjelder rene mål-middel evalueringer. Mål-middel-evalueringer dominerer imidlertid innenfor offentlig forvaltning i dag. Evalueringen utføres gjerne av internt ansatte, og handler først og fremst om kontroll av praksis, ved at de skal måle måloppnåelse.

Mål-middel-evalueringers svakheter rammer også problemorientert politiarbeid. Til tross for at POP er en kritikk av fokuset på mål-middel-evalueringer, kan krav til dokumentasjon og kontroll av praksis gjøre at det å utvikle bedre arbeidsmetoder blir et mål i seg selv. Midlene og det å måle midlene blir viktigere enn målet "å forebygge kriminalitet" i lys av krav om å dokumentere også nedgang i kriminalitet. Fokuset på organisasjon, ledelse og operasjonelle aspekter ved politiarbeidet, er Goldstein (1979) opptatt av at overskygger det å gjøre substansielt bra politiarbeid. I dag har managementalitet i offentlig forvaltning samme spenningspunkter og dilemmaer knyttet til seg. Ytre målinger som lener seg på resultatindikatorer kan dermed forverre praktisering av POP (Tilley 2003). Empirisk fundert forskning er også bredere forankret enn å bare skulle kontrollere praksis. Det interessante er derfor at Goldsteins POP-versjon også kan forstås som en kritikk av dagens effektiviseringsreformer i offentlig forvaltning.

Den samfunnsvitenskapelig tradisjon har derfor mye å bidra med når det gjelder å motvirke svakheter ved ensidig og intern mål-middel-evaluering (Hammer 2004: 22-23). Dette har spesiell aktualitet for norsk politi når det i følge Politidirektoratet skal jobbe 'kunnskapsstyrt'. For det *første* er det viktig å skape balanse i forhold til hvilke data analysene bygger på. For eksempel bør det være balanse mellom både økonomisk og ikke-økonomisk informasjon. Det bør være balanse mellom kontinuerlige systemer for informasjonsinnhenting og mer situasjonsbestemte evalueringer, og det bør være balanse mellom kvantitative indikatormålinger og mer kvalitative, kontekstuelle beskrivelser og tolkninger. For det *andre* bør det være evaluering både ovenfra-og-ned og nedenfra-og-opp. Dette gir en variasjon i innsikt. For det *tredje* kan et grep være å vise mer ydmykhet ovenfor kunnskapsteoretiske og sosiologiske innsikter blant dem som iverksetter og administrerer evalueringene. Dette innebærer at politietaten må erkjenne at ikke alt forebyggende politiarbeid kan måles, men at det likevel er mulig å reflektere over arbeidet som gjøres. Forebyggere, som ofte har jobbet som ensomme ulver

i organisasjonene, må motiveres til å bli bedre til å forklare sine fremgangsmåter og valg, slik at det blir mulig å diskutere hvor fruktbar innsatsen av arbeidet deres er (Engh 1995).

Konklusjon – optimalt politiarbeid?

Når det gjelder mine suksesskriterier for godt offentlig politiarbeid, er utgangspunktet mitt at det å både rendyrke etterforskningsaktiviteter og forebyggingsstrategier har sine svakheter. En ytterliggående reaktiv modell har i seg et potensial når det gjelder å øke det statlige straffearsenalet. Den bygger også på en profesjonell yrkesforståelse som skaper større avstand til lokalsamfunnet og reduserer tillit til politiet. Forebyggingsstrategier har i seg et potensiale til å bli et overvåkingssamfunn. Når politiet blir de eneste forebyggerne, kan resultatet bli at flere og flere inkapasiteres. I tillegg installerer ideen om forebygging av kriminalitet muligheter for grenseløs intervensjon, da det å forankre forebyggingen i normer og ikke lovbrudd, gjør at intervensjonen ikke støter mot materielt forankrede rettslige normer. Samtidig kan det å innsnevre politirollen til kun å fokusere på kriminalitet, slå ut i en økt etterspørsel etter privat sikkerhetsindustri. Det kan også få borgervernet til å blomstre.

Mitt hovedsyn er at politiarbeidets suksesskriterier må hentes fra forskjellige perspektiver og tenkemåter om politiarbeid forstått bredere enn et statlig finansiert politi. Politiarbeidets suksesskriterier kan derfor ikke bare listes opp ut fra dets enkelte funksjoner eller ut fra en forståelse av at det er en effektiv utførelse av oppgaver til en enkelt institusjon. I et demokratisk samfunn tar også politiarbeidet flere former. Politiarbeid er navnet på et komplekst sett av aktiviteter som også er nødvendige i et demokratisk samfunn. Mine suksesskriterier for godt politiarbeid, kan heller ikke ses atskilt fra politiet som offentlig samfunnsinstitusjon. Mine suksesskriterier for godt politiarbeid bygger på at politiets rolle i samfunnet, *politiets* suksess, ikke utelukkende kan bygge på *politiarbeidets* instrumentelle suksess

Et suksesskriterium for godt politiarbeid vil dermed være å *optimalisere* politiarbeidet, på måter hvor mangfoldet i politiarbeidet i samfunnet omfavnes. Dette grunnsynet indikerer også at et optimalt offentlig politiarbeid både krever fokus på forebygging og rettshåndhevelse. En viktig grunn til det er at den kriminalitetsorienterte modellen for politiarbeidet står i konflikt med empiriske undersøkelser av hva politiet faktisk gjør.⁴ Ved å skille lovhåndhevelse fra forebyggende tjeneste, vil det også ha en negativ effekt på rettshåndhevelsesrollen, siden den er avhengig av opplysninger som kommer fra tettere kontakt, tillit og dialog med befolkningen.

Optimalt politiarbeid kan dermed defineres som et offentlig politi som verken kvantitativt overdriver, ved å gå på tvers av sosiale verdier og mål, eller kvalitativt invaderer borgerne på bekostning av offentlige rettigheter og friheter. I tillegg skal

det tilfredsstillende betingelser som offentlig innsyn, effektivitet og rettferdighet for alle. Målet med optimalt politiarbeid er å sikre offentlige interesser under forhold hvor sikkerhetsnivået vil variere. Politiarbeid bør derfor være det som Loader og Walker (2001) kaller for et offentlig gode, det vil si tilgjengelig for alle borgere innenfor et politisk avgrenset område, fordi de er medlemmer av dette området. Den utvendige og profesjonelle modellen til politiet skaper både problemer med integritet og ineffektivitet, fordi modellen ikke makter den nødvendige dialogen, spesielt med minoriteter i samfunnet (Wright 2002: 141). Dagens politiarbeid handler om å håndtere komplekse situasjoner, forhold og usikkerhet. Den økende forskjelligheten i samfunnet gjør at godt politiarbeid for meg også handler om god styring av politiet – etter mangfoldspolicer.

Litteratur:

- Aas, Katja Franko (2005). *Sentencing in the Age of Information: From Faust to Macintosh*. London: GlassHouse Press Cavendish Publishing.
- Aas, Katja Franko (2006). "Ta vare på deg selv, lommeboka, mobilen og dine venner". I: *Trygghet*. Thomas Hylland-Eriksen (red.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Clarke, Ronald V. (2000). "Situational Prevention, Criminology, and Social Values". I: *Ethical and social perspectives on situational crime prevention*. Andrew von Hirsch, David Garland og Alison Wakefield (red.). Oxford: Hart.
- Clarke, Ronald V. (2004). "Technology, Criminology and Crime Science", *European Journal on Criminal Policy and Research*, 10(1): 55-63.
- Clarke, Ronald V og John Eck (2003). *Become a problem solving crime analyst: in 55 small steps*. London: Jill Dando Institute of Crime Science.
- Cohen, Stanley (1994). "Social control and the politics of reconstruction", I: *The futures of criminology*. David Nelken (red.). London: Sage.
- Crawford, Adam (1994). "Social values and managerial goals: police and probation officers' experiences and views of interagency co-operation", *Policing and Society*, vol 3: 323-339.
- Crawford, Adam (1998). *Crime prevention and community safety : politics, policies and practices*. London: Longman.
- Crawford, Adam (2000). "Situational crime prevention, urban governance and trust relations." I: *Ethical and social perspectives on situational crime prevention*. Andrew von Hirsch, David Garland og Alison Wakefield (red.). Oxford: Hart.
- Engh, Line (1995). "Bedre føre var" *En kvalitativ studie av ungdom, politi og forebygging*. Universitetet i Oslo, Institutt for sosiologi. (Hovedoppgave)
- Eriksen, Erik Oddvar (2001). *Demokratiets sorte hull : om spenningen mellom fag og politikk i velferdsstaten*. Oslo: Abstrakt forl.

- Felson, Marcus og Ronald V. Clarke (1998). *Opportunity Makes the Thief: Practical theory for crime prevention*. Police Research Series, Paper 98. London: Home Office. <http://www.homeoffice.gov.uk/rds/prgpdfs/fprs98.pdf>
- Finstad, Liv (2000). *Politiblikket*. Oslo: Pax.
- Gilling, Daniel (2005). "Partnership and crime prevention". I: *Handbook of crime prevention and community safety*. Nick Tilley (red.). Cullompton: Willan. Kap. 25.
- Goldstein, Herman (1979). Improving policing: a problem-oriented approach. *Crime and Delinquency*, 25: 236-58.
- Goldstein, Herman (1990). *Problem-oriented Policing*. New York: McGraw Hill.
- Gundhus, Helene Oppen (2006). "'For sikkerhets skyld'. IKT, kunnskapsarbeid og yrkeskulturer i politiet". Oslo: Universitetet i Oslo (Dr.polit-avhandling).
- Halvorsen, Vidar (1998). "Straffeprosess, moral og utradisjonelle etterforskningsmetoder", *Nytt Norsk Tidsskrift*, 4: 344-355.
- Hammer, Svein (2004). "Hvordan kan vi måle dette?". *Sosiologi i dag*, 34(4): 9 - 26.
- Herbert, Steve (1997). *Policing space: territoriality and the Los Angeles Police Department*. Minnesota: University of Minnesota Press.
- Herbert, Steve (2001). "Policing the contemporary city", *Theoretical Criminology* 5(4): 445-466.
- Hope, Tim og Richard Sparks (2000). "For a sociological theory of situations (or how useful is pragmatic criminology?)". I: *Ethical and social perspectives on situational crime prevention*. Andrew von Hirsch, David Garland og Alison Wakefield (red.). Oxford: Hart. (s. 175-189).
- Innes, Martin (1999). "'An iron fist in an iron glove'. The zero tolerance policing debate", *The Howard journal of criminal justice*, 38 (4): 397 - 410.
- Johnston, Les (2000). *Policing Britain: risk, security and governance*. Harlow, England: Longman.
- Johnston, Les og Clifford Shearing (2003). *Governing Security: Explorations in Policing and Justice*. London: Routledge.
- Jones, Trevor og Tim Newburn (1998). *Private security and public policing*. Oxford: Clarendon Press.
- Klockars, Carl B. (1980). "The Dirty Harry problem", *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 452: 33-47.
- Loader, Ian og Neil Walker (2001). "Policing as a Public Good: Reconstituting the Connections Between Policing and the State", *Theoretical Criminology* 5(1): 9-35.
- Lomell, Heidi Mork (2007). *Selektive overblikk. En studie av videoovervåkingspraksis*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lupton, Deborah (1999). *Risk*. London: Routledge.

- Marx, Gary T. (1988). *Undercover: police surveillance in America*. Berkeley: University of California Press.
- Myklebust, Trond og Roald A. Bjørklund (2006). The effect of long-term training on police officers' use of open and closed questions in field investigative interviews of children (FIIC). *Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling*, 3(3):165-181.
- Reiner, Robert (2000). *The politics of the police*. Oxford: Oxford University Press.
- St. meld. nr. 42 (2004-2005). *Politiets rolle og oppgaver*. Oslo: Statens forvaltningstjeneste.
- Tilley, Nick (2003). "Community Policing, Problem-oriented Policing and Intelligence-led Policing", I: *Handbook of Policing*. Tim Newburn (red.). Cullompton: Willan: 311-339.
- Wright, Alan (2002): *Policing: an introduction to concepts and practice*. Cullompton: Willan publishing.
- Zedner, Lucia (2006). "Policing before and after the police. The historical antecedents of contemporary crime control", *British Journal of Criminology*, 46: 78-96.

Noter:

- ¹ Dette er også et uttalt politisk mål, se for eksempel St. meld. nr. 42 (2004-2005).
- ² Dette er ikke entydig. For eksempel Clarke (2004) skriver noen steder som at tilnærmingene er like. Andre steder presiseres det tydelig i litteraturen at POP er overordnet situasjonsorientert forebygging og 'broken windows' teorien (se for eksempel Clarke og Eck 2003). Nick Tilley (2003: 319-320) er tydeligere på at POP både kan se på gjentatte hendelsesmønstre, styrke uformelle bånd og analysere alle typer årsaker til at problemer oppstår. Tiltaket som settes i gang skal både være effektivt og etisk.
- ³ Se Lomell (2007) for diskusjon om ulikheter i tolkninger av ordensforstyrrelser og 'uønskede'.
- ⁴ Left-idealistene i England argumenterte på 1970 og -80 tallet for et minimalistisk politi, som kun skulle forholde seg til anmeldelser av kriminalitet og etterforske lovbrudd (Kinsey, Lea og Young 1986 i Johnston 2000). Tanken bak forslaget var å tilrettelegge for praksiser hvor politiet ble styrt mest mulig etter straffeprosessuelle regler, gjennom å maksimere gjennomsiktighet, for å unngå integritetskrekkende skjønnsutøvelse av politiet. Kritikken mot et slikt forslag er at det forutsetter at politiet kun holder på med kriminalitetsorientert praksis. De minimalistiske prinsippene står i konflikt til politiarbeidets praksis. Samtidig blir modellen urealistisk fordi den ikke klarer å forklare hvordan den skal begrense skjønnsutøvelsen til politiet i forhold til utrykninger til potensielle lovbrudd, som familievold.

Adresse:

Institutt for Kriminologi og rettssosiologi
Postboks 6706
St. Olavs Plass
N-0130 Oslo